

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
Δ/ΝΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ**

Ταχ. Δ/ση : Αριστοτέλους 17
Τ.Κ. : 104 33 Αθήνα
Τηλέφωνο : 2132161426
2132161433
2132161428
2132161429
E-mail : tke@moh.gov.gr

ΕΠΕΙΓΟΝ

Αθήνα, 14-8-2024

Αρ. Πρωτ.: 31161

ΠΡΟΣ: ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Δ/ση Κοινοβουλευτικού
Ελέγχου
Τμήμα: Ερωτήσεων

ΘΕΜΑ: Απάντηση σε ερώτηση και ακε Βουλευτών

Σε απάντηση της με αρ. **5027/271/4-6-2024** ερώτησης, που κατατέθηκε στη Βουλή των Ελλήνων από τους Βουλευτές κ.κ. Α. Παναγιωτόπουλο, Α. Λινού, Α. Μεικόπουλο, Β. Κόκκαλη και Μ. Κοντοτόλη, με θέμα «*Έκρηξη κρουσμάτων γαστρεντερίτιδας οφειλόμενων και στο βακτήριο της σαλμονέλας στον παρακάρλιο Δήμο Ρήγα Φεραίου*», σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

Για την παρακολούθηση της ποιότητας του νερού ανθρώπινης κατανάλωσης εφαρμόζονται οι διατάξεις της Δ1(δ)/ ΓΠ οικ. 27829/15-5-2023 ΚΥΑ με θέμα «*Ποιότητα νερού ανθρώπινης κατανάλωσης σε συμμόρφωση προς τις διατάξεις της Οδηγίας (ΕΕ) 2020/2184 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16^{ης} Δεκεμβρίου 2020 (L435/1, 23.12.2020) (ΦΕΚ Β' 3525)*».

Ο ΕΟΔΥ και το Περιφερειακό Εργαστήριο Δημόσιας Υγείας (ΠΕΔΥ) Θεσσαλίας, σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας (ΔΔΥ) και το Τμήμα Υγειονομικού Ελέγχου και Περιβαλλοντικής Υγιεινής (ΤΥΕΠΥ) της Περιφερειακής Ενότητας (ΠΕ) Μαγνησίας, ενημέρωσαν στις 31/05/2024 τον Δήμο Ρήγα Φεραίου για το εν λόγω φαινόμενο.

Η ΔΕΥΑ Ρήγα Φεραίου εξέδωσε ανακοίνωση στους πολίτες σχετικά με τη μη χρήση νερού δικτύου ύδρευσης για ανθρώπινη χρήση.

Όλες οι συναρμόδιες υπηρεσίες (ΕΟΔΥ, ΔΔΥ και ΔΕΥΑ) έδωσαν αμέσως συστάσεις για τη μη χρήση του πόσιμου νερού για ανθρώπινη κατανάλωση και την αυστηρή τήρηση των μέτρων ατομικής υγιεινής, για την αποφυγή της δευτερογενούς μετάδοσης της νόσου. Το νερό συστήθηκε να χρησιμοποιείται αποκλειστικά για χρήση τουαλέτας και όχι για πλύσιμο τροφίμων, παρασκευή φαγητού ή ατομική καθαριότητα. Δόθηκαν, επίσης, συστάσεις για βρασμό του νερού στους 100 βαθμούς τουλάχιστον για 3 λεπτά, σε περίπτωση που η χρήση του δεν μπορεί να αποφευχθεί.

Έγιναν αμέσως έλεγχοι σε όλες τις γεωτρήσεις και εντοπίστηκε η υπεύθυνη γεώτρηση.

Στο πλαίσιο της λήψης μέτρων για την προστασία της δημόσιας υγείας, δρομολογήθηκε από την αρχή του φαινομένου ο τακτικός έλεγχος του δικτύου ύδρευσης (γεωτρήσεις, δεξαμενή, περιφερειακό δίκτυο), μέχρι την αποκατάσταση του προβλήματος.

Σελίδες απάντησης: 5

Σελίδες συνημμένων:

Σύνολο σελίδων: 5

Ο ΕΟΔΥ, σε συνεργασία με τη ΔΔΥ και το ΤΥΕΠΥ της ΠΕ Μαγνησίας, έδωσαν τις κατάλληλες οδηγίες, ώστε να ξεκινήσει αμέσως η εξυγίανση τόσο του δικτύου ύδρευσης που αφορά τις γεωτρήσεις, τη δεξαμενή (καθαρισμός, απολύμανση, υπερχλωρίωση), όσο και του περιφερειακού δικτύου. Οι έλεγχοι στο δίκτυο ύδρευσης ήταν καθημερινοί μέχρι που αποκαταστάθηκε πλήρως η ποιότητα του νερού και συνεχίζεται ενισχυμένη υγειονομική επιτήρηση της περιοχής.

Η εν λόγω έξαρση κρουσμάτων δεν εμπίπτει στα κριτήρια δήλωσης συμβάντος δημόσιας υγείας στο EWRS, καθώς δεν πρόκειται για διασυννοριακή απειλή.

Το ECDC δεν ενημερώθηκε, καθώς, κατόπιν της λήψης μέτρων, μειώθηκαν οι επιπτώσεις των κρουσμάτων γαστρεντερίτιδας, και διότι τα θέματα περιβαλλοντικής υγιεινής (υγιεινή και ασφάλεια πόσιμου ύδατος) δεν εμπίπτουν στις αρμοδιότητές του.

Σύμφωνα με τον εργαστηριακό έλεγχο δειγμάτων νερού που λήφθηκαν από τις 3 γεωτρήσεις που τροφοδοτούν τη δεξαμενή που υδρεύει τα χωριά στα οποία σημειώθηκαν κρούσματα, το βακτήριο *Salmonella enterica subsp. enterica serovar Bovismorbificans* βρέθηκε σε επανειλημμένες μετρήσεις σε μία εκ των 3 γεωτρήσεων. Εξετάζεται το ενδεχόμενο δημιουργίας βιομεμβράνης στη δεξαμενή και στη γεώτρηση, ενώ ο ακριβής μηχανισμός επιμόλυνσης της εν λόγω γεώτρησης είναι υπό διερεύνηση.

Όσον αφορά την πρόληψη, οι υπεύθυνοι φορείς για την παρακολούθηση της ποιότητας του ύδατος που παρέχεται από το δίκτυο διανομής είναι ο φορέας λειτουργίας του δικτύου, για τις υδρεύσεις Δήμων.

Οι Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης είναι λοιπόν αρμόδιες για τους τακτικούς ελέγχους στα δίκτυα ύδρευσης, των οποίων η συχνότητα καθορίζεται στη νομοθεσία. Οι Υπηρεσίες Περιβαλλοντικής Υγιεινής των Περιφερειακών Ενοτήτων έχουν εποπτικό ρόλο και συνεργάζονται με τους υπεύθυνους φορείς ύδρευσης, προκειμένου να εξασφαλίζεται η συνεχής και απρόσκοπτη παροχή υγιεινού ασφαλούς πόσιμου νερού, η ποιότητα του οποίου να πληροί τους όρους της νομοθεσίας. Στην προκειμένη περίπτωση υπεύθυνη για το εν λόγω θέμα είναι η ΔΕΥΑ Ρήγα Φεραίου, η οποία άσκησε τον έλεγχο που προβλέπεται από τη νομοθεσία.

Επιπρόσθετα και όσον αφορά τις γεωτρήσεις, ο ΕΟΔΥ, σε συνεργασία με την Ελληνική Αρχή Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών και τις ΔΔΥ των ΠΕ της Περιφέρειας Θεσσαλίας, έχουν ήδη προβεί στον μικροβιολογικό έλεγχο του μεγαλύτερου αριθμού των γεωτρήσεων και του δικτύου των περιοχών που συνορεύουν με τη λίμνη Κάρλα και αναμένεται να ολοκληρωθεί το σύνολο των μικροβιολογικών ελέγχων στις εν λόγω περιοχές.

Από τους παραπάνω ελέγχους μόνο σε ένα δείγμα νερού γεώτρησης ανιχνεύθηκε το βακτήριο της *Salmonella* (διαφορετικός ορότυπος από αυτόν της γεώτρησης του Δήμου Ρήγα Φεραίου). Ακολούθησε επαναληπτική δειγματοληψία στη γεώτρηση και το βακτήριο δεν ανιχνεύθηκε ξανά. Συνεπώς, μέχρι σήμερα στα δείγματα νερού γεωτρήσεων και δικτύου των περιοχών που συνορεύουν με τη Λίμνη Κάρλα δεν ανιχνεύθηκε το βακτήριο *Salmonella*.

Αναφορικά με τη λήψη μέτρων για τον περιορισμό του φαινομένου, αμέσως εφαρμόστηκαν διαδικασίες εξυγίανσης του δικτύου, συμπεριλαμβανομένης της γεώτρησης, σύμφωνα με τις διεθνείς οδηγίες και αποφασίστηκε η διακοπή της λειτουργίας και της χρήσης της, καθώς και η σφράγιση της.

Εκτός από καλλιέργειες κοπράνων διενεργήθηκε σε κλινικά δείγματα και συνδρομική πολυπλεκτική αλυσιδωτή αντίδραση πολυμεράσης (multiplex PCR) για την ταυτόχρονη ανίχνευση 22 εντεροπαθογόνων (βακτήρια, ιοί, παράσιτα), που ανέδειξε το βακτήριο *Salmonella* spp. ως τον μοναδικό παθογόνο μικροοργανισμό.

Αναφορικά με την εφαρμογή των διεθνών μεθόδων προστασίας όπως ισχύουν μετά από πλημμύρες στη συγκεκριμένη περιοχή, τα ακραία καιρικά φαινόμενα στην περιοχή της Θεσσαλίας συνέβησαν το Σεπτέμβριο του 2023 και από τότε έχουν παρέλθει εννιά (9) μήνες.

Αμέσως μετά τις πλημμύρες συστάθηκε εκτάκτως Συντονιστικό Κέντρο για τη διαχείριση των ζητημάτων δημόσιας υγείας που οφείλονταν στην κακοκαιρία «Daniel» στην Περιφέρεια Θεσσαλίας, του οποίου η δράση είχε οριστεί μέχρι και την 31^η Δεκεμβρίου 2023 (ΦΕΚ 5757/Β' 03.10.2023 ΥΑ Δ4/276/2023).

Βάσει της α.π. Δ1(δ)/ΓΠ οικ. 46748 εγκυκλίου, πραγματοποιήθηκε τότε υγειονομικός έλεγχος και συστηματικός εργαστηριακός έλεγχος των συστημάτων ύδρευσης των πληγείσων περιοχών, συμπεριλαμβανομένης και της περιοχής του Δήμου Ρήγα Φεραίου.

Συγκεκριμένα, για τον Δήμο Ρήγα Φεραίου, συμπεριλαμβανομένων και των περιοχών του Ριζομύλου και του Στεφανοβικείου, ελήφθησαν συνολικά 32 δείγματα από το δίκτυο ύδρευσης, προκειμένου να ελεγχθούν για μικροβιολογικές παραμέτρους, ενώ πραγματοποιήθηκε και χημικός έλεγχος στα δείγματα. Στο πλαίσιο του ελέγχου και αποκατάστασης του δικτύου ύδρευσης που έλαβε χώρα εντός του Συντονιστικού Κέντρου έως και τις 31/12/2023, στον Δήμο Ρήγα Φεραίου δεν διαπιστώθηκε μόλυνση στα δείγματα που αναλύθηκαν εργαστηριακά και κανένας υγειονομικός κίνδυνος.

Καθ' όλη τη διάρκεια δράσης του Συντονιστικού Κέντρου, λειτουργούσε παράλληλα και δίκτυο συνδρομικής επιτήρησης περιστατικών γαστρεντερίτιδας, λοιμώξεων αναπνευστικού συστήματος και άλλων λοιμωδών νοσημάτων που σχετίζονται με τα πλημμυρικά φαινόμενα και δεν διαπιστώθηκε γενικά αλλά ούτε και συγκεκριμένα στην περιοχή του Δήμου Ρήγα Φεραίου αύξηση της επίπτωσης των περιστατικών γαστρεντερίτιδας που να σχετίζονται με τις πλημμύρες.

Επίσης, καθ' όλη τη διάρκεια δράσης του Συντονιστικού Κέντρου πραγματοποιήθηκαν 3.409 δειγματοληψίες νερού ανθρώπινης κατανάλωσης που αναλύθηκαν στο ΠΕΔΥ Θεσσαλίας. Οι λήψεις των δειγμάτων συνοδεύονταν με επιτόπια μέτρηση υπολειμματικού χλωρίου και ακολουθούσαν εργαστηριακές εξετάσεις, σύμφωνα με την ΚΥΑ Δ1(δ)/ΓΠ οικ. 27829/2023.

Σε περιπτώσεις μη τήρησης των παραμετρικών τιμών, λαμβάνοντας υπόψη όλες τις πληροφορίες, αναλαμβάνονταν οι απαιτούμενες επανορθωτικές ενέργειες για την προστασία της ανθρώπινης υγείας. Σε συνεργασία με τους υπευθύνους φορείς ύδρευσης λαμβάνονταν τα κατάλληλα μέτρα προστασίας:

- 1) διακοπή της υδροδότησης μέχρι την αποκατάσταση των προβλημάτων και την εξασφάλιση των παραμετρικών τιμών των παραμέτρων ποιότητας, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, με παράλληλη ενημέρωση των κατοίκων,
- 2) λήψη μέτρων αντιμετώπισης της προσωρινής διακοπής της υδροδότησης των κατοίκων της περιοχής,
- 3) μετά από κάθε επισκευή σε τμήμα αγωγού και σύμφωνα και με τις οδηγίες του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, γινόταν υπερχλωρίωση με διάλυμα χλωρίου υψηλής συγκέντρωσης και αντίστοιχο χρόνο παραμονής και
- 4) μετά τον εντοπισμό του προβλήματος και την αντιμετώπισή του (αποκατάσταση της βλάβης του δικτύου, λήψη μέτρων προστασίας της πηγής κ.λπ.), εφόσον το πρόβλημα ήταν γενικευμένο, εφαρμόζονταν το μέτρο της υπερχλωρίωσης της δεξαμενής υδροδότησης και όλου του μήκους του συστήματος ύδρευσης με διάλυμα χλωρίου υψηλής

συγκέντρωσης και αντίστοιχο χρόνο παραμονής, το οποίο στη συνέχεια απορριπτόταν και έπειτα ακολουθούσε η επαναλειτουργία του δικτύου.

Μέσω των δειγματοληψιών που όριζε το Συντονιστικό Κέντρο διεξήχθη συστηματικός και πλήρης έλεγχος όλων των δικτύων ύδρευσης στις πληγείσες περιοχές της Περιφέρειας Θεσσαλίας (εξαιρούνται οι μη πληγείσες περιοχές, οι ακατοίκητες περιοχές και οι περιοχές στις οποίες έχει γίνει διακοπή της παροχής νερού).

Παρατίθενται οι παράμετροι οι οποίες εξετάστηκαν σε δείγματα των υδάτων ανθρώπινης κατανάλωσης:

1. **Μικροβιολογικές παράμετροι:** αριθμός αποικιών σε 22 °C, ολικά κολοβακτηριοειδή, εντερόκοκκοι, *Escherichia coli*, *Pseudomonas aeruginosa*, *Clostridium perfringens* (συμπεριλαμβανομένων των σπορίων), *Cryptosporidium spp.*, *Giardia lamblia*.
2. **Φυσικοχημικές παράμετροι:** χρώμα, οσμή, θολότητα, υπολειμματικό χλώριο, ιόντα υδρογόνου (pH), αγωγιμότητα, αλκαλικότητα, σκληρότητα, μαγνήσιο (Mg²⁺), ασβέστιο (Ca²⁺), χλωριόντα (Cl⁻), όξινα ανθρακικά ιόντα (HCO₃⁻), ανθρακικά ιόντα (CO₃²⁻), κυανιούχα (CN⁻), φθοριούχα (F⁻), βόριο (B), νιτρώδη (NO₂⁻), νιτρικά (NO₃⁻), αμμώνιο (NH₄⁺), φωσφορικά (P₂O₅), θειικά (SO₄²⁻), εξασθενές χρώμιο (Cr⁶⁺).
3. **Βαρέα μέταλλα:** μόλυβδος (Pb), νικέλιο (Ni), χρώμιο (Cr), κάδμιο (Cd), μαγγάνιο (Mn), αρσενικό (As), σίδηρος (Fe), χαλκός (Cu), νάτριο (Na), υδράργυρος (Hg), αργίλιο (Al).
4. **Παράμετροι που αναλύθηκαν από το Γενικό Χημείο του Κράτους:** βενζόλιο, αντιμόνιο, βενζο[α]πυρένιο, ολικά τριαλογονομεθάνια, πολυκυκλικοί αρωματικοί υδρογονάνθρακες (PAHs), σελήνιο, τετραχλωροαιθέριο, τριχλωροαιθέριο, 1,2-διχλωροαιθέριο, φυτοφάρμακα.

Κατά τη διάρκεια δράσης του Συντονιστικού Κέντρου, όταν, κατόπιν συνεχών ελέγχων, διαπιστωνόταν ότι δεν υπήρχαν βλάβες στο δίκτυο και εισροή ξένων σωμάτων, οι υπεύθυνοι φορείς ύδρευσης και οι υγειονομικές αρχές παρέμεναν σε επαγρύπνηση. Οι δειγματοληπτικοί και οι εργαστηριακοί έλεγχοι του νερού σε κρίσιμα σημεία του δικτύου ύδρευσης γίνονταν συστηματικά, ακόμα και καθημερινά, οι τιμές του υπολειμματικού χλωρίου ελέγχονταν συστηματικά και η συχνότητα παρακολούθησης των άλλων ποιοτικών παραμέτρων του νερού ανθρώπινης κατανάλωσης αυξανόταν κατά την κρίση της Υπηρεσίας Περιβαλλοντικής Υγιεινής. Κατόπιν ολοκλήρωσης της δράσης του Συντονιστικού Κέντρου, ο έλεγχος του δικτύου ύδρευσης συνεχίστηκε από τους αρμόδιους φορείς βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας.

Σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία, η εκτίμηση κινδύνου και διαχείριση κινδύνου των λεκανών απορροής των σημείων υδροληψίας νερού ανθρώπινης κατανάλωσης διενεργείται για πρώτη φορά έως τις 12 Ιουλίου 2027. Οι υπεύθυνοι φορείς ύδρευσης οφείλουν να διενεργούν εκτίμηση κινδύνου λεκανών απορροής των σημείων υδροληψίας νερού ανθρώπινης κατανάλωσης. Ανεξάρτητα από τις προθεσμίες που αναφέρονται στην νομοθεσία, λαμβάνονται μέτρα αμέσως μόλις εντοπισθούν και εκτιμηθούν οι κίνδυνοι.

Σε γενικές γραμμές, οι περισσότεροι παθογόνοι μικροοργανισμοί, πλην αυτών που δημιουργούν σπόρους, όπως είναι το *Cryptosporidium spp.*, δεν επιβιώνουν περισσότερο από έναν μήνα. Ειδικά για το *Cryptosporidium spp.*, από την έναρξη των πλημμυρικών φαινομένων έχει ενταχθεί σε πρόγραμμα ενισχυμένης επιτήρησης των γεωτρήσεων της Περιφέρειας Θεσσαλίας.

Το Τμήμα Περιβαλλοντικής Υγιεινής & Υγειονομικού Ελέγχου της Δ/σης Δημόσιας Υγείας & Κοινωνικής Μέριμνας Π.Ε. Μαγνησίας παρακολουθεί την ποιότητα του νερού ανθρώπινης κατανάλωσης των Κοινοτήτων Ριζόμυλου και Στεφανοβικείου του Δήμου Ρήγα Φεραίου, σε συνεργασία και με τον υπεύθυνο φορέα ύδρευσης, προκειμένου να

εξασφαλίζεται στους καταναλωτές η παροχή υγιεινού πόσιμου νερού σε μόνιμη βάση, με απώτερο σκοπό την προστασία τους αλλά και της Δημόσιας Υγείας γενικότερα.

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

Βουλευτές κ.κ. Α. Παναγιωτόπουλο, Α. Λινού, Α. Μεικόπουλο,
Β. Κόκκαλη, Μ. Κοντοτόλη

ΕΣΩΤ. ΔΙΑΝΟΜΗ:

Γρ. Υπουργού

Γρ. Αναπλ. Υπουργού

Γρ. Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων

Η ΑΝΑΠΛ. ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΕΙΡΗΝΗ ΑΓΑΠΗΔΑΚΗ